Разблытайма таямніцы!

Скарб думак

Незалежнае рознабаковае выданне

№ 1 (10).

ПЯТНІЦА
2
СТУДЗЕНЯ
2004 ГОДА

Наклад 299 асобнікаў.
Выдаецца з 27 кастрычніка 2003 года.
*Распаўсюджваецца **бясплатна***
Галоўны рэдактар: Міхась ЛЕБЕДЗЬ.
Тэлефон у Менску: 233 61 89.
E-mail: lebiedz@tut.by.
Наступны нумар «Скарбу Думак» выйдзе ў панядзелак, 19 студзеня.

З надыходзячымі праваслаўнымі Калядамі і Новым годам!

Усіх чытачоў нашага выдання са святамі** (сваімі альбо вышэй пералічанымі) **віншуе рэдакцыя "Скарбу Думак"! Рабіце свае справы на карысць беларускай нацыі! Будзьце ўпартымі ў дасягненні сваіх мэтаў! Здзяйснення Вашых мараў і ўсяго найлепшага Вам у 2004 годзе!

Сёння ў нумары:

З НОВЫМ ГОДАМ!

Мастак В. Фралова.

АД ГАЛОЎНАГА РЭДАКТАРА

Вольнае распаўсюджанне інфармацыі з'яўляецца правам грамадзяніна і інтарэсам грамадства. Інфармаванае грамадства можа зрабіць больш асэнсаваны выбар.

Галоўнай мэтай «Скарбу Думак» з'яўляецца спрыянне атрыманню незалежнай інфармацыі.

«Скарб Думак» выдаецца на беларускай мове і на пачатку свайго жыцця прыемле ўсе варыянты нашага роднага слова. Спадзяюся, што гэта дасць пэўны штуршок далейшаму развіццю нашае мовы.

На жаль, беларускія дзяржаўныя навучальныя ўстановы нават цяпер выпускаюць людзей, у асноўным, непісьменнымі ў родным слове і неабазнанымі ў нашай культурнай традыцыі. З гісторыі ж вядома пра тры амаль несупынныя стагоддзі польскай і расійскай асіміляцыі беларусаў.

Найвялікшы беларускі пісьменнік В. Быкаў у сваёй кнізе ўспамінаў «Доўгая дарога дадому» пісаў: «Адсутнасць свабоды на родную мову – непераможная сіла няволі, з якой нацыя звыклася, парадніласе, ад якой адступаць рызыкова. Як павінны ставіцца да гэтага творцы? Найвялікшы патрыятызм у тым, каб ваяваць з комплексамі сваёй нацыі».

Шаноўныя чытачы! Сёння вы трымаеце ў руках першы нумар «Скарбу Думак» за гэты год. Паглядзіце, пачытайце, калі ён вам не спадабаецца, **не выкідайце – перадайце** каму-небудзь са сваіх сяброў і знаёмых, калі да спадобы – чытайце з імі! Будзьма разам! Крытыкуйце нас, дасылайце нам свае матэрыялы! Давайма займацца даследаваннем нашага жыцця, каб як мага меней рабіць у ім памылак, а ўжо зробленыя найхутчэй выпраўляць. Рабіма нашую сучаснасць больш зразумелай і прывабнай!

«Скарб Думак» хочацца верыць, зойме належнае месца сярод выданняў Беларусі. Каго цікавяць папярэднія дзевяць нумароў (за мінулы год), дык іх можна знайсці ў падшыўцы ў ТБМ (г. Менск, вул. Румянцава, 13) і азнаёміцца.

Міхась ЛЕБЕДЗЬ

E-mail: lebiedz@tut.by.

ЧАКАЕМ АДКАЗАЎ!

Пытанні нумары:

«Якое з перыядычных выданняў найлепш інфармуе пра Беларусь?»

«У якім накірунку развіваецца сітуацыя ў краіне паводле перыядычных выданняў, сыходзячы з інфармацыі, пададзенай у іх?»

«Да чаго з перыядычных выданняў існуе найбольшы давер?»

Эканамічнае жыццё.

Жывем?

... декабрь 2003 г.

Удержано

проф. 597

597

... Налог:0

Для даведак:
✓ заробак у педагагічнай сферы за снежань у Менскім раёне (0,5 стаўкі) на асноўным месцы працы – 59 699 руб.

Билет
МИНСК

Ст. отпр. МИНСК-Восточ
До станции ЛЫЩЕ
Авт.МИНСК-Восточ ПИНСК
Дата 3-ЯНВ-04
Время 17:30
Количество мест сидя : 1
Номера : 02 *

Полн. 1 14775.00
КМС 300.00
Итого 15075.00

Номер 595340010295095S
9168 ККС 1001207 5ТК
31/12/03 14:07:35

✓ квіток у вёску Лышча з Менска – 15 075 руб. (вярнуцца – тое ж)

Шчаслівых святаў!

•••

Топчуцца коні Тэўтонаў
На землях адвечных Прусаў –
Ня ўстояць багам паганскім,
Скарацца над прымусам.

Пярун ім ня дасьць парадаў,
Бясьсільны перад аружжам.
Свою прадыктуе "праўду"
Вораг хітры і дужы.

Дарма разьбіваюцца хвалі
Жалем пакутным аб бераг.
Забрала волю народа
Чужынская сіла і вера.

Вецер, што там блукае,
Плача праз ноч, як гусьлі:
"Дзе ж ваша мова жывая,
Дзе ж вашы песьні, Прусы?"

Душа у няволі змоўкла,
Сканала ў пакутным лёсе.
І болю танюткае ноткі
Ад Прусаў не засталося...

... Але Беларусы -- ня Прусы!
Нашаму слову ня ўмерці!
Забралі ў народа волю,
Ды мовы не вырваць з сэрцаў!

Нам сонца надзеяй сьвеціць,
І сэрцы у нас -- ня мякаць.
Балтыцкі сірочы вецер
Над намі ня будзе плакаць!

Мы, Беларусы -- ня Прусы,
Уратуем сябе ад згубы,
Пакуль наша горла пракусяць,
Паломяць крывыя зубы!

Уратуем роднае слова,
Не, мы ня Прусы, ня Прусы!
Нам не сканае мова
Рэхам апошнім на вуснах!

Ларыса ГЕНІЮШ

Ларыса Геніюш

•••

Страх -- за праўду кінуцца ў бой,
Страх -- не дагадзіць акупанту,
Быць удома самім сабой,
Чалавекам быць! -- страх праклятым...

Суд -- за думкі вольны размах,
Воля -- толькі прадажнаму слову.
Беларусам быць -- тройчы страх,
Страх -- валодаць роднаю мовай.

Страх -- удалечы мець братоў,
Перад зьдзекам страх не скарыцца,
Страх -- маліцца на мове дзядоў,
Дзікі страх -- наогул маліцца!

Страх -- што ў вечары Каляда,
Страх за сына, што пойдзе ў школу,
Страх -- што бліжняга не прадаў,
Страх -- што чэсны, што не жывёла.

Страх гуманнасьці, дабраты,
Перад рускім страх, перад ляхам...
Ці ж мы горшыя, га, Браты?
Можа хопіць гэтага страху?

Мы нацыя патрыётаў

і апантаных нацыянальнай ідэяй лібэралаў

На выхадзе з 2003 г., году актыўнае распрацоўкі і масавае прапаганды малапрывабнае дзяржаўнае ідэалёгіі, «НН» вырашыла даведацца, якім жа ідэям сымпатызуюць суграмадзяне. На замову «НН» сацыялягічная служба «Люстра» інфармацыйнай кампаніі БелаПАН правяла зандаж грамадзкае думкі. Апытаньне прайшло 9—12 сьнежня ў Менску. Апытана 500 чалавек ад 18 гадоў і старэйшых*.

Якая зь ніжэй пералічаных ідэалёгіяў Вам падабаецца?

	Падабаецца	Не падабаецца	Цяжка адказаць
Анархізм	4	74	22
Беларуская нацыянальная ідэя	35	29	36
Беларускі нацыяналізм	14	51	35
Камунізм	10	68	22
Кансэрватызм	8	54	38
Лібэралізм	34	32	34
Патрыятызм	68	12	20
Сацыялізм	33	35	22
Расейскі нацыяналізм	3	66	31
Хрысьціянская ідэалёгія	33	29	38
Фашызм	1	88	11

Што ж падабаецца? Найперш патрыятызм, які ўласна ідэалёгіяй ня ёсьць, а проста слова харошае. На наступным месцы — сарамяжлівы эўфэмізм беларускага нацыяналізму, «беларуская нацыянальная ідэя». Яго прапагандуюць і прафэсар Лыч, і былы (?) маёр (?) Праляскоўскі, але кожны ўяўляе па-свойму. Грамадзтва сымпатызуе таксама хрысьціянскім каштоўнасьцям, але, не без здумленьня адзначым, падзяляюць іх далёка ня ўсе. Беларускае, прынамсі ўсходнебеларускае грамадзтва застаецца вельмі сьвецкім. Нарэшце, лібэралізм. Апошняе супярэчыць ацэнкам, зробленым Лукашэнкам у ягоным лёсаносным сакавіцкім дакладзе. Няхай сабе гэта й вынікі з самага капіталістычнага гораду краіны, дзе большасьць вымушаная пакладацца толькі на свае сілы, каб выжыць ды яшчэ й сплаціць стотысячныя жыроўкі.

Сацыялізм згубіў сваю прыцягальнасьць. Па меры росту несацыялістычнага дабрабыту гэта, трэба думаць, толькі ўзмоцніцца. Знаходзяцца рэдкія аматары фашызму, расейскага нацыяналізму і анархізму.

Самым жа парадаксальным вынікам у горадзе, дзе дзьве трэція вуліцаў па-ранейшаму называюцца імёнамі правадыроў камуністычнае эпохі і дзе гарадзкія чыны паклапаціліся сёлета перайменаваць мэтро «Плошча Незалежнасьці» ў «Плошчу Леніна», стала поўная (10:68) антыпатыя да камунізму. У галовах гэтае вучэньне даўно памерла. Значыць, грамадзтва гатовае і да дэкамунізацыі гарадзкога асяродзьдзя.

Мікола Бугай

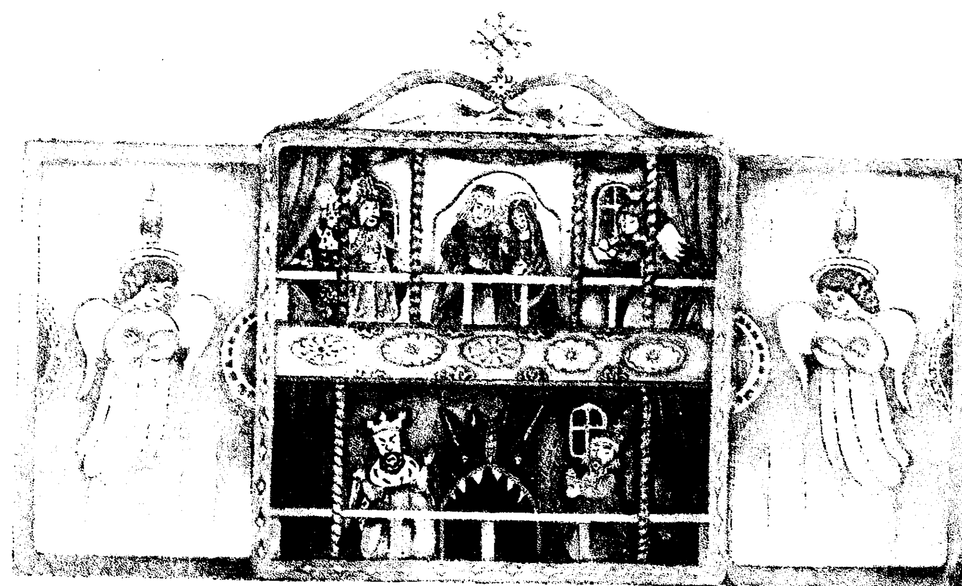
* Выбарка квотная. Кантраляваныя парамэтры: пол, узрост, адукацыя. Памылка выбаркі ня большая за 1%.

Наша Ніва [48] 26 сьнежня 2003

Мама, бабуля і сястрычка Галіна!

Віншуем Вас з Днём народзінаў!
Жадаем моцнага здароўя, любові да жыцця!
Жадаем шчасця, доўгіх год!
Хай беды спархнуць, быццам, смецце.
Хай кожны год – як колас жыта –
Заўсёды будзе радасны і багаты,
А кожны дзень пражыты Вамі,
Каб падарункам стаў і святам.
Ніколі сэрцам не старэйце,
Заўжды душою маладзейце!

Міхась, Вераніка,
Казімір, Злата,
Света, Мікалай,
Аляксандра.

Чытайце ў наступным нумары:

- Умбэрта ЭКА — Вечны фашызм
- Генрых ДАЛІДОВІЧ — З Коласавага племені

вынікі году

Сухая рэшта

Наша Ніва [48] 26 сьнежня 2003

Ці памятаеце вы, які ў нас сёлета быў год? Правільна — год навядзеньня парадку на зямлі. Амэрыканскія войскі навялі парадак у Іраку, ачысьціўшы Багдад ды іншыя гарады ад помнікаў Садаму Хусэйну, а потым і захапіўшы сам арыгінал. Ірацкія ж фэдаіны працягваюць прарэджваць шэрагі амэрыканскіх вайскоўцаў ды акучваць офісы ААН і іншых міжнародных арганізацыяў. У адной суседняй зь Беларусяй невялікай дзяржаве прэзыдэнт быў заўважаны ў «беспарадачных» сувязях, і навядзеньнем парадку ў сфэры нацыянальнае бясьпекі занялася бесстароньняя дэпутацкая камісія. У іншай, вялікай суседняй дзяржаве, увесь год займаліся навядзеньнем канстытуцыйнага парадку ў Чачэніі, а таксама ўпарадкаваньнем партыяў і асобных палітыкаў.

У Беларусі пазытыўныя зьмены яшчэ больш відавочныя. Плошча Перамогі ў Менску, у народзе — Круглая, у выніку рамонту зрабілася яшчэ больш круглай ды гладкай і цяпер можа служыць хоць пляцоўкай для спаборніцтваў у шорт-трэку. Без усялякае іроніі, праспэкты Скарыны і Машэрава сапраўды цяпер больш прыстасаваныя для адносна хуткага і бясьпечнага аўтамабільнага руху ў сталіцы. Што тычыцца астатніх вуліцаў — дык і Масква ж не адразу будавалася. Дарэчы, у тэмпах будаўніцтва сучасны Менск можа даць сто пунктаў наперад ня толькі лужкоўскай Маскве, але й зуокасаўскай Вільні (Зуокас — цяперашні мэр Вільні. — **Заўвага рэд.**)

Тэрміны, у якія ўклалася адбудова менскай ратушы, можна лічыць рэкорднымі для такога будаўніцтва. Узьвядзеньне піраміды Нацыянальнае бібліятэкі таксама зойме меней часу, чым узьвядзеньне пірамідаў у старажытным Эгіпце. А ў блізкай будучыні нас чакае будаўніцтва новай тэлевежы — чацьвертай у сьвеце паводле вышыні. Пра зьяўленьне новых гандлёвых комплексаў і шматпавярховых аўтастаянак можна й не казаць — і без таго ясна, што краіна перажывае будаўнічы бум.

Тут напрошваюцца пэўныя аналёгіі. Ня столькі зь Нямеччынай, дзе пры Гітлеру ўсенародна будавалі высакаякасныя аўтабаны як стратэгічныя аб'екты, колькі з Італіяй. Італія ў XX ст. ажно двойчы перажыла будаўнічы бум. Спачатку пры Мусаліні пачалі будаваць палацы ў стылі позьняй рымскай імпэрыі. Потым, у 60-я, паўсюдна сталі ўзьнікаць жалезабэтонныя жылыя дамы, як тыя хрушчоўкі ў СССР. Хутка многія з тых дамоў пачалі развальвацца, бо былі пабудаваныя фірмамі, зьвязанымі з мафіяй, літаральна на пяску — замест скрадзенага цэмэнту.

Я хачу сказаць пра будынак зусім несучасны і зусім непрывабны з выгляду, хоць і зь сьлядамі канструктывізму 20-х у архітэктуры. У будынку месьціцца адна з найстарэйшых менскіх больніцаў. Цягам апошніх тыдняў мне давялося наведваць яе штодня — сваяк па няшчасьці туды трапіў. За тыя некалькі тыдняў мой сваяк прыйшоў да высновы, што больніца гэтая ёсьць ідэальнай мадэльлю сацыялістычнага грамадзтва, аб якой настальгуе і аб якой марыць пераважная колькасьць беларускага насельніцтва. Тут бясплатна кормяць, прычым тры разы на дзень. І хаця ежа пакідае жадаць нашмат лепшага, чэргі хворых зь місамі й лыжкамі выстройваюцца ў сталовую нязьменна. У больніцы бясплатна лякуюць, таму чэргі на ўколы выстройваюцца гэтаксама, як у сталоўку ці ў бясплатны туалет, дзе працуе адна прыбіральня з адным унітазам на ўсіх. Тут кожнага дня бывае лекарскі «абход» і «ціхі час». Твой стан здароўя і твой рэжым дня кантралююць, а гэта азначае, што пра цябе дбаюць.

Ці памятаеце вы, які ў нас сёлета быў год? Правільна — год навядзеньня парадку на зямлі.

Параўнаньне шпітальнага ладу жыцьця зь цяперашнім беларускім рэжымам напрошваецца. Але меней за ўсё хацелася б гаварыць пра «хворы народ». Папросту тэма больніцы міжволі прыводзіць нас да галоўнае тэмы жыцьця кожнага чалавека — тэмы сьмерці. Кожны з нас сёлета працягваў складаць свой уласны мартыралёг — сьпіс непапраўных стратаў і разьвітаньняў. Але была адна страта, якая ненадоўга аб'яднала ўсіх. Гэта сьмерць Быкава. У тае колькасьці зусім розных людзей, якія прыйшлі правесьці яго ў апошні шлях, ёсьць і надзея. Той самы пазытыў, які застаецца пасьля заканчэньня зямнога шляху чалавека ў выглядзе «сухой рэшты». Быкаву цяпер ужо ня быць нобэлеўскім ляўрэатам. Але хто ў Беларусі, акрамя адмыслоўцаў, адразу, «на ўзьлёт» назаве імя сёлетняга ляўрэата Нобэлеўскае прэміі па літаратуры? Калі б нават спраўдзілася мара тых, хто лічыў, што нобэлеўскі камітэт даўно абавязаны быў уганараваць пісьменьніка, — хіба гэта зьмяніла б нешта ў нашым стаўленьні да Быкава і да Беларусі?

Чым яшчэ, акрамя ўсенароднага пахаваньня, запомніцца 2003 год беларусам? Стварэньнем БРСМ? Выхадам беларускай моладзевай зборнай у фінал чэмпіянату Эўропы па футболе? Падвышэньнем кватрплаты да 40 даляраў за месяц? Сваркамі прэзыдэнтаў Беларусі й Расеі? Ці арыштам Садама, якога яшчэ на пачатку году Аляксандар Лукашэнка чакаў у госьці?

У апошняй падзеі ёсьць пазытыўны момант. Але для мяне асабіста гэты эпізод ня зьвязаны наўпрост з палітыкай. Тое, што ўсёмагутны ўладар, за якога на выбарах галасуюць сто адсоткаў, праз некаторы час вымушаны хавацца ад усіх у яме з павукамі, прымушае задумацца над хуткаплыннасьцю жыцьця. І над пераменлівасьцю лёсу. Лёс у мінулым годзе ня быў занадта прыхільны да Беларусі. Але ж і асаблівых катаклізмаў, дзякаваць Богу, ня здарылася. Яшчэ год можна было спакойна паразважаць, упарадкаваць жыцьцё, навесьці парадак у доме. Выкрасьліць гэты год з жыцьця, як бы каму ні хацелася, немагчыма. Таксама, як нікому шчэ не ўдавалася пачаць новы год з чыстага ліста.

Віталь Тарас

Давайма супрацоўнічаць!

Кожны цывілізаваны народ ганарыцца сваёй гісторыяй, без далучэння да якой няма дарогі ў будучыню. Мы мала ведаем пра свае вытокі і карані, сваіх слаўных продкаў, іх подзвігі і пошукі шчасця для Бацькаўшчыны. Гістарычная праўда на працягу доўгага часу была закрыта, замоўчвалася, перакручвалася.

Беларусы да здабыцця Незалежнасці былі пазбаўлены магчымасці (і зараз не ва ўсіх яна ёсць) знаёміцца з лепшымі дасягненнямі творчага мыслення.

Веданне мінуўшчыны, адчуванне непарыўнай повязі часоў і падзей, памкненняў людскіх дае чалавеку трывалы грунт яго існавання на зямлі, дазваляе глядзець у будучыню.

Гісторыя – наш духоўны скарб, які мы павінны сабраць, зберагчы і перадаць нашчадкам.

Перадавайце свае матэрыялы ў гістарычны аддзел выдання "Скарб Думак"!

Міхась ЛЕБЕДЗЬ

Некалькі радкоў.
Прыйшоў Новы, 2004, год. Падчас яго сустрэчы адбыліся масавыя (і не толькі) святкаванні. Але, па сваёй сутнасці, яны ў большасці беларусаў не былі „беларускімі" на жаль...
Міхась Лебедзь